

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

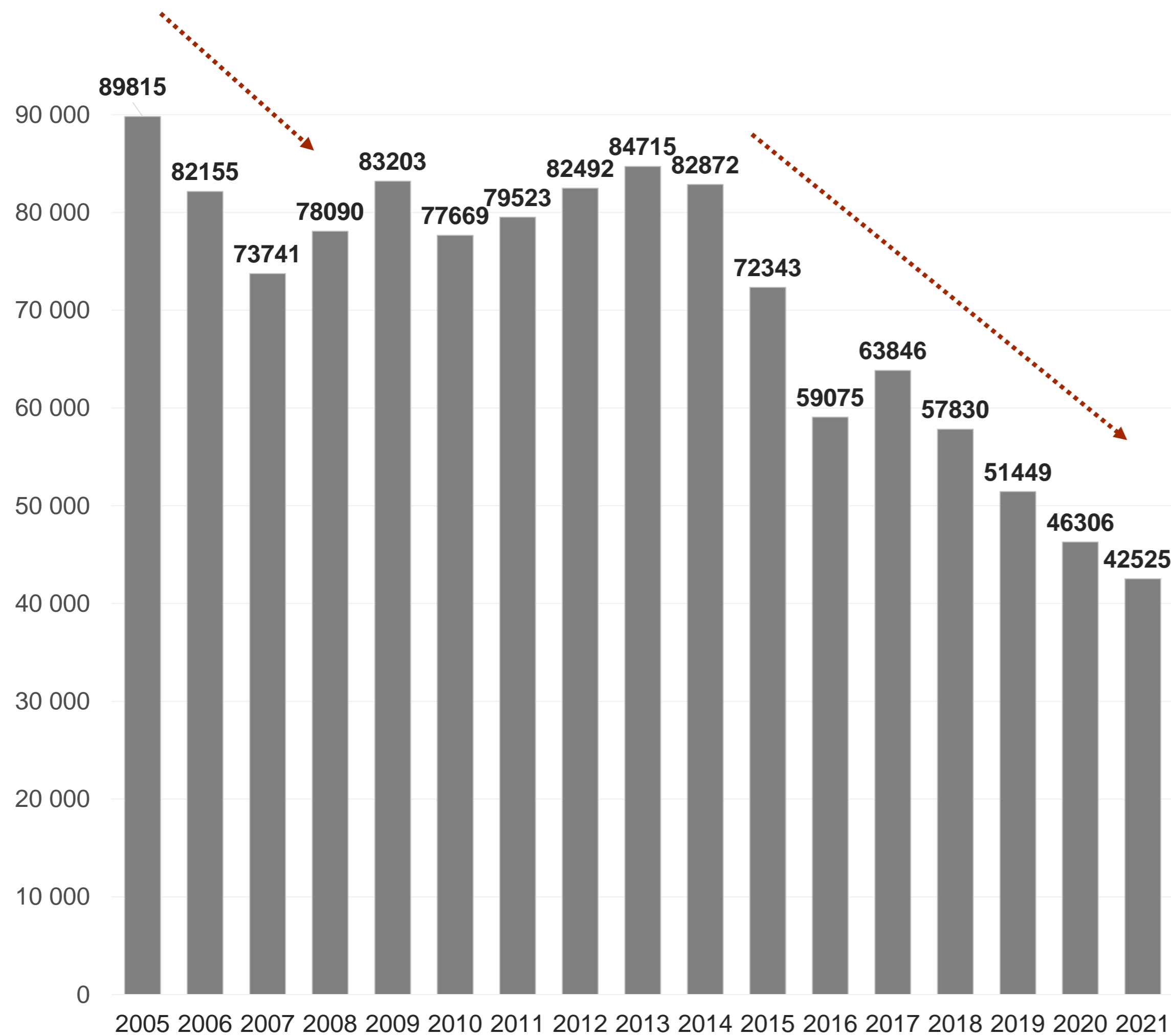
Ar tikrai Lietuvoje mažėja užregistruotų nusikaltimų? Faktai ir kontekstas

Dr. Eglė Vileikienė
VRM Projektų ir kokybės valdymo skyriaus
vyresnioji patarėja

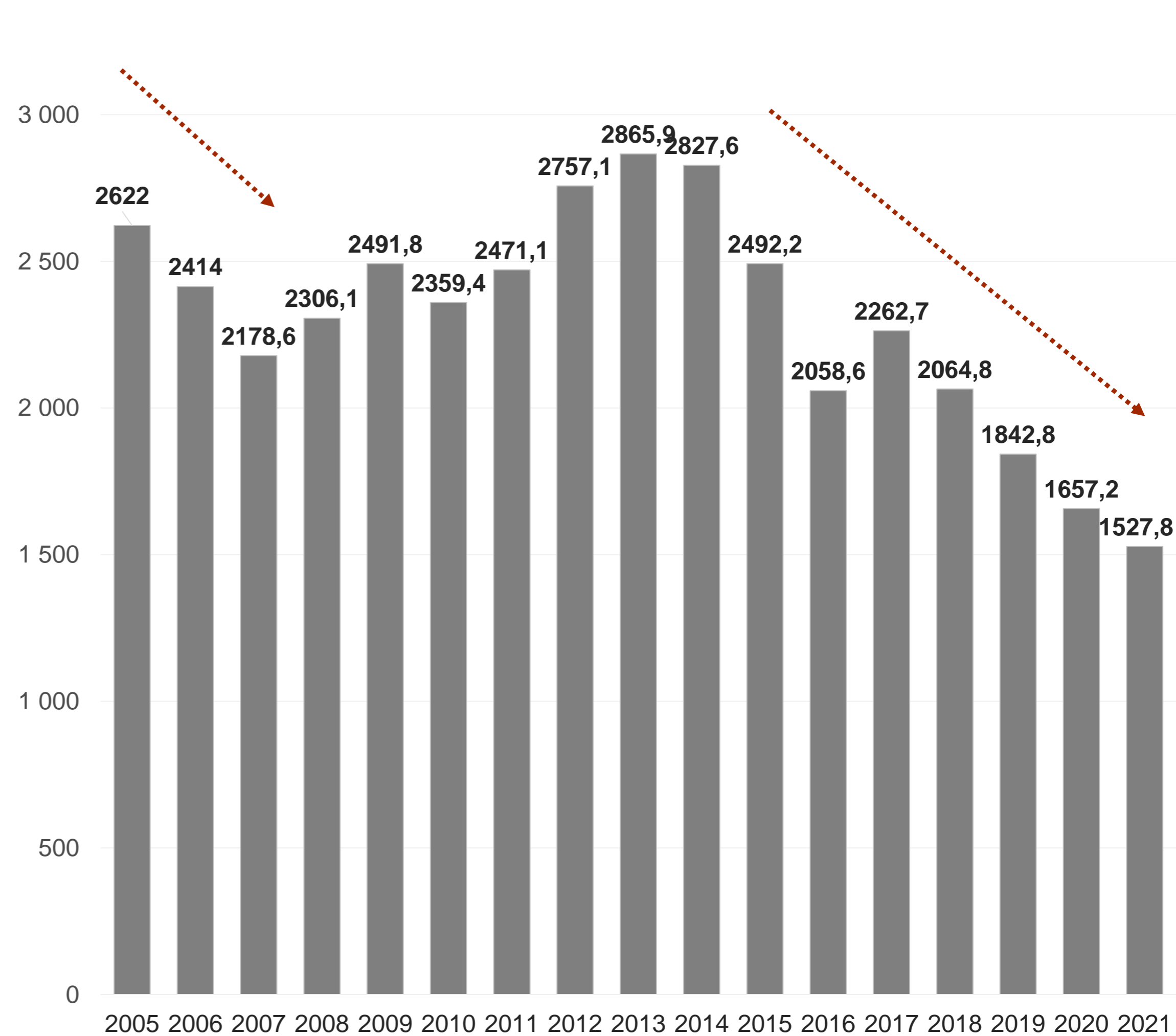
2022-06-30

Užregistruotos nusikalstamos veikos

Nusikalstamų veikų skaičius

Nusikalstamų veikų skaičius 100 000 gyventojų

Užregistruotų nusikalstamų veikų pokyčiai 2005-2021

	2005	2021	Increased (+) Decreased (-)
Tyčiniai nužudymai (BK 129-131 str.)	390	76	-80% ↓
Sunkūs sveikatos sutrikdymai (BK 135-137 str.)	354	126	-64% ↓
Išžaginiai (BK 149 str.)	265	68	-74% ↓
Plėšimai (BK 180 str.)	5206	665	-87% ↓
Fizinio skausmo sukėlimas ir nežymus sveikatos sutrikdymas (BK 140 str.)	1373	9970	+626% ↑
Sukčiavimai (BK 182 str.)	3614	3169	-12%
Turto sunaikinimas ar sugadinimas (BK 187 str.)	3995	1771	-56%
Viešosios tvarkos pažeidimai (BK str.)	3973	1130	-72% ↓
Vagystės (BK 178 str.):	43473	8549	-80% ↓
Vagystės iš gyvenamųjų patalpų	7065	822	-88%
Transporto priemonių vagystės	4138	1212	-71%
Vagystės iš automobilių	7478	1276	-83%
Nusikaltimai el. duomenų ir informacinių sistemų saugumui (BK196-198 str.)	18	705	+3817% ↑
Kelių transporto eismo saugumo taisyklių pažeidimai (BK 281 str.)	3464	859	-75% ↓
Disponavimas narkotinėmis medžiagomis (BK 259-268 str.)	1814	3147	+74% ↑
Visos užregistruotos nusikalstamos veikos	89815	42525	-53% ↓

Veiksniai, turėję įtakos nusikalstamų veikų skaičiaus pokyčiams

2011

Priimtas naujas įstatymas

Įsigaliojo Apsaugos nuo **smurto artimoje aplinkoje** įstatymas. Nuo 2012 m. stebimas staigus užregistruotų nusikalstamų veikų pagal BK 140 str. ir BK 145 str. augimas.

2015

Baudžiamojo kodekso pakeitimai

Įsigaliojo BK pakeitimai, padidinę padarytos žalos dydį, nuo kurio kyla baudžiamoji atsakomybė. Pastebimai sumažėjo **vagysčių ir sukčiavimų** skaičius.

2016

NVŽR rodiklių skaičiavimo pakeitimai

Pasikeitė užregistruotų ir ištirtų nusikalstamų veikų rodiklių skaičiavimo tvarka ir ištirtų nusikalstamų veikų rodiklio skaičiavimo formulė.

2017

Administracinių nusižengimų kodekso ir Baudžiamojo kodekso pakeitimai

Įsigaliojus naujam ANK, panaikinta administracinė atsakomybė už nedidelio kiekio **narkotikų** įgijimą ir laikymą. Išaugo NV užregistruotų pagal BK 259 str. skaičius. Kriminalizuotas **vairavimas** apsvaigus nuo alkoholio, kai vairuotojo kraujyje nustatoma daugiau nei 1,5 promilės. Smarkai išaugo NV užregistruotų pagal BK 281 str. skaičius.

Visuomenės nuomonės apklausa

Reprezentatyvią gyventojų apklausą Vidaus reikalų ministerijos ir Policijos departamento prie VRM iniciatyva atliko „Spinter tyrimai“.

Tiesioginės apklausos (CAPI) būdu ir 2010 internetinės apklausos (CAWI) būdu

2021 m. rugpjūčio–lapkričio mėn.

5021

Visose šalies savivaldybėse apklausti 15-75 m. respondentai

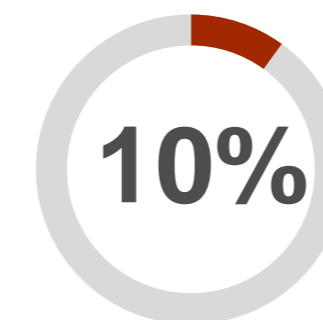
Tiesioginėje apklausoje (CAPI) taikyta daugiapakopė tikimybinė atranka.

Tyrimo statistinė paklaida neviršija 1,4% esant 95% patikimumui.

Nusikaltimo aukų patirtis

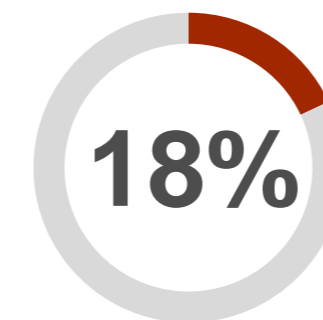
N=518

Žmonės nukentėję per paskutinius 12 mėn.

N=909

Žmonės nukentėję per paskutinius 2-5 metus

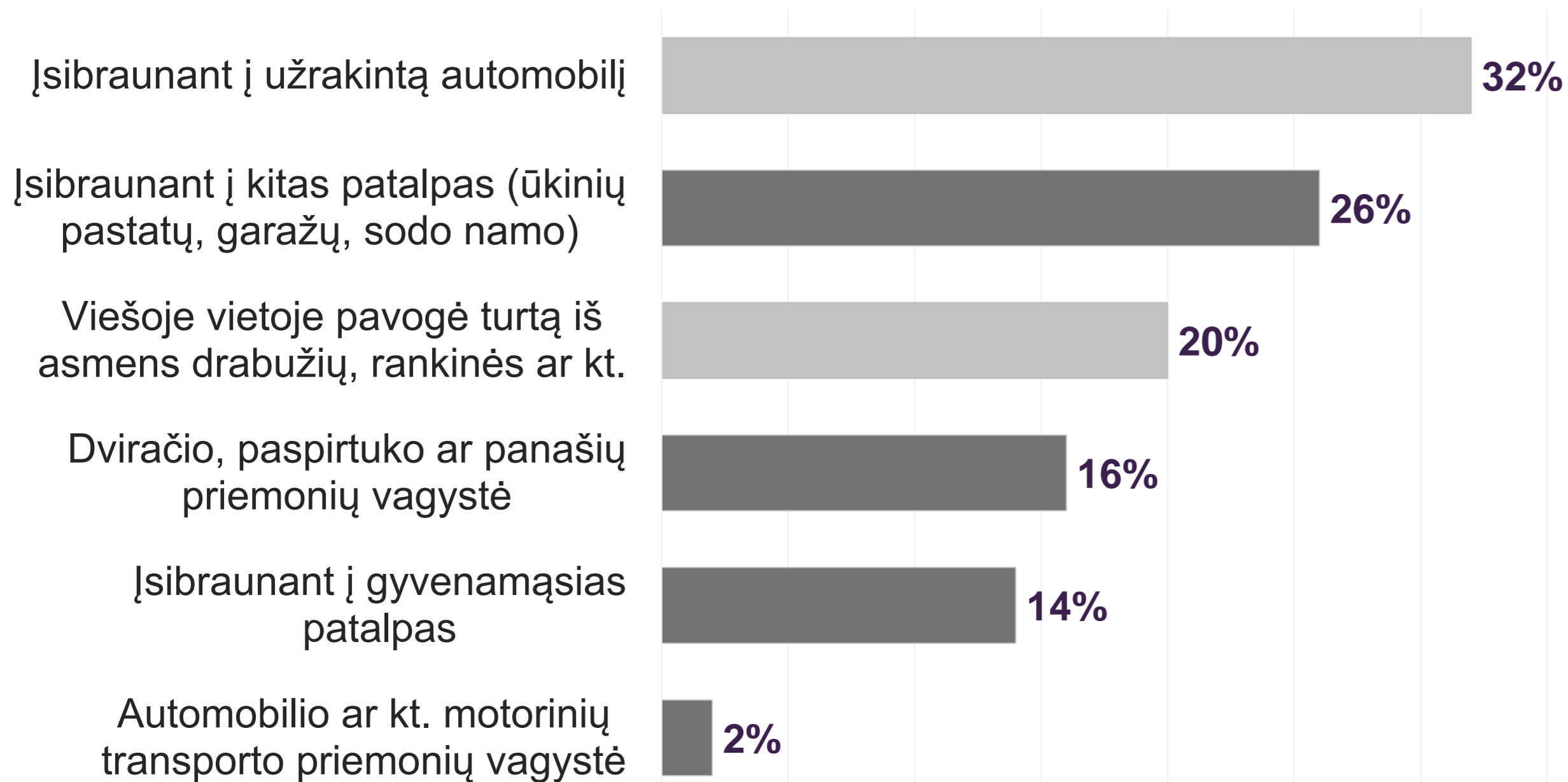

Nusikalstamos veikos, nuo kurių nukentėjo žmonės

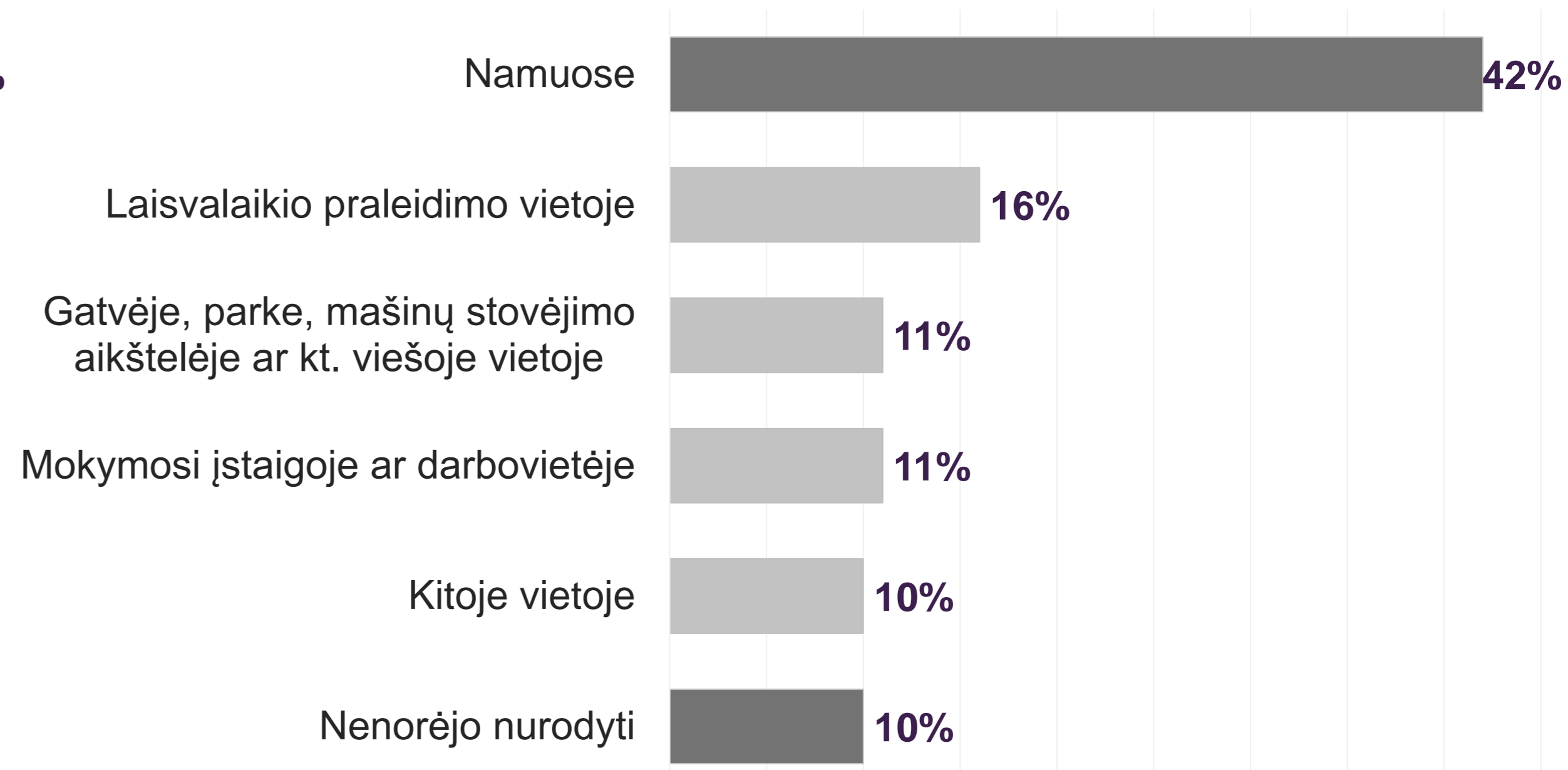
	Per paskutinius 12 mėn. (N=518)		Per paskutinius 2-5 m. (N=909)	
	Proc. nuo visų gyventojų	Proc. nuo nukentėjusiųjų	Proc. nuo visų gyventojų	Proc. nuo nukentėjusiųjų
Viešosios tvarkos pažeidimai - Viešoje vietoje Jus asmeniškai įžeidinėjo, kibo prie Jūsų, vartojo necenzūrinius žodžius, gestus	4,5	43,2	5,2	28,7
Turto sugadinimas ar sunaikinimas - Kitas asmuo ar asmenys sugadino ar sunaikino Jūsų turtą	2,6	25,5	5,3	29,5
Asmens duomenų vagystė ar/ir jų neteisėtas panaudojimas el. erdvėje - Jūsų vardu prisijungiant prie el. pašto, socialinių tinklų, bankininkystės ir kitų paslaugų	2,4	22,8	2,5	14,1
Jūs asmeniškai nukentėjote nuo neapykantos kurstymo (viešai skleidžiamos informacijos, kuria tyčiojama, skatinama neapykanta, kurstoma diskriminuoti, fiziškai susidoroti su dėl seksualinės orientacijos, lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, negalios, amžiaus, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimo ar pažiūrų)	2,1	20,3	2,1	11,7
Vagystė	1,7	16,8	5,1	27,9
Sukčiavimas - Tiesioginio kontakto metu, elektroninėje erdvėje ar telefonu iš Jūsų apgaule išviliojo pinigus ar turtą	1,4	13,3	1,9	10,2
Fizinis smurtas , įskaitant atvejus kai nukentėjote artimoje aplinkoje	0,9	8,9	1,4	7,7
Plėšimas - Pagrobtas Jūsų turtas panaudojant fizinį smurtą ar grasinant jį panaudoti	0,6	5,8	1,1	5,8
Seksualiniai nusikaltimai , įskaitant atvejus kai nukentėjote artimoje aplinkoje	0,1	1,4	0,4	2,2
Prekyba žmonėmis - Atimant galimybę priešintis Jus išnaudojo bei vertė dirbti, ar elgetauti, ar teikti seksualines paslaugas, ar vykdyti nusikaltimus į vergiją panašiomis sąlygomis	0,0	0,4	0,1	0,7
Kita	0,2	1,9	0,3	1,5
Iš viso:	10,3	100	18,1	100

Vagystės

Kokia tai vagystė?

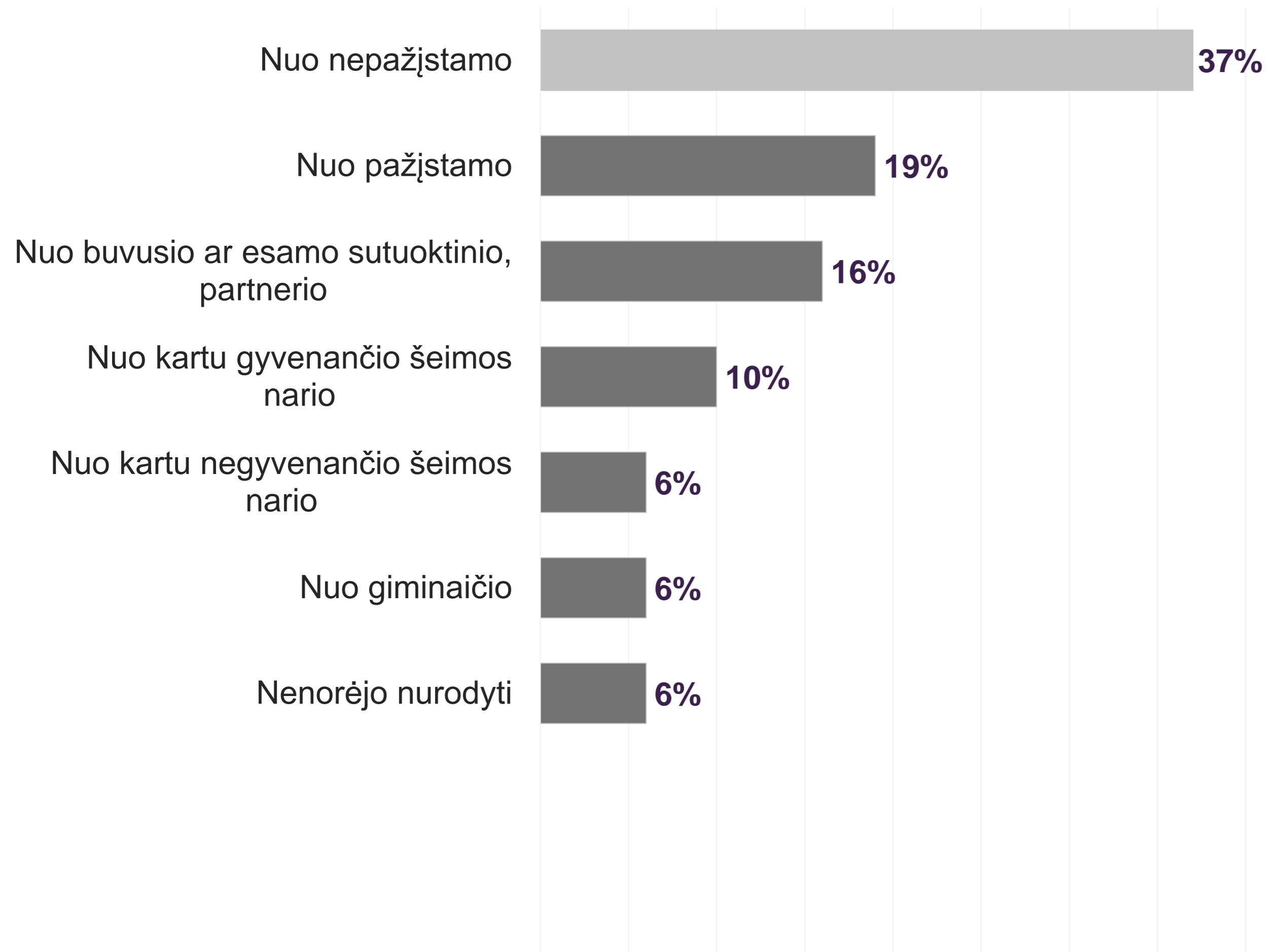

Kur įvyko vagystė?

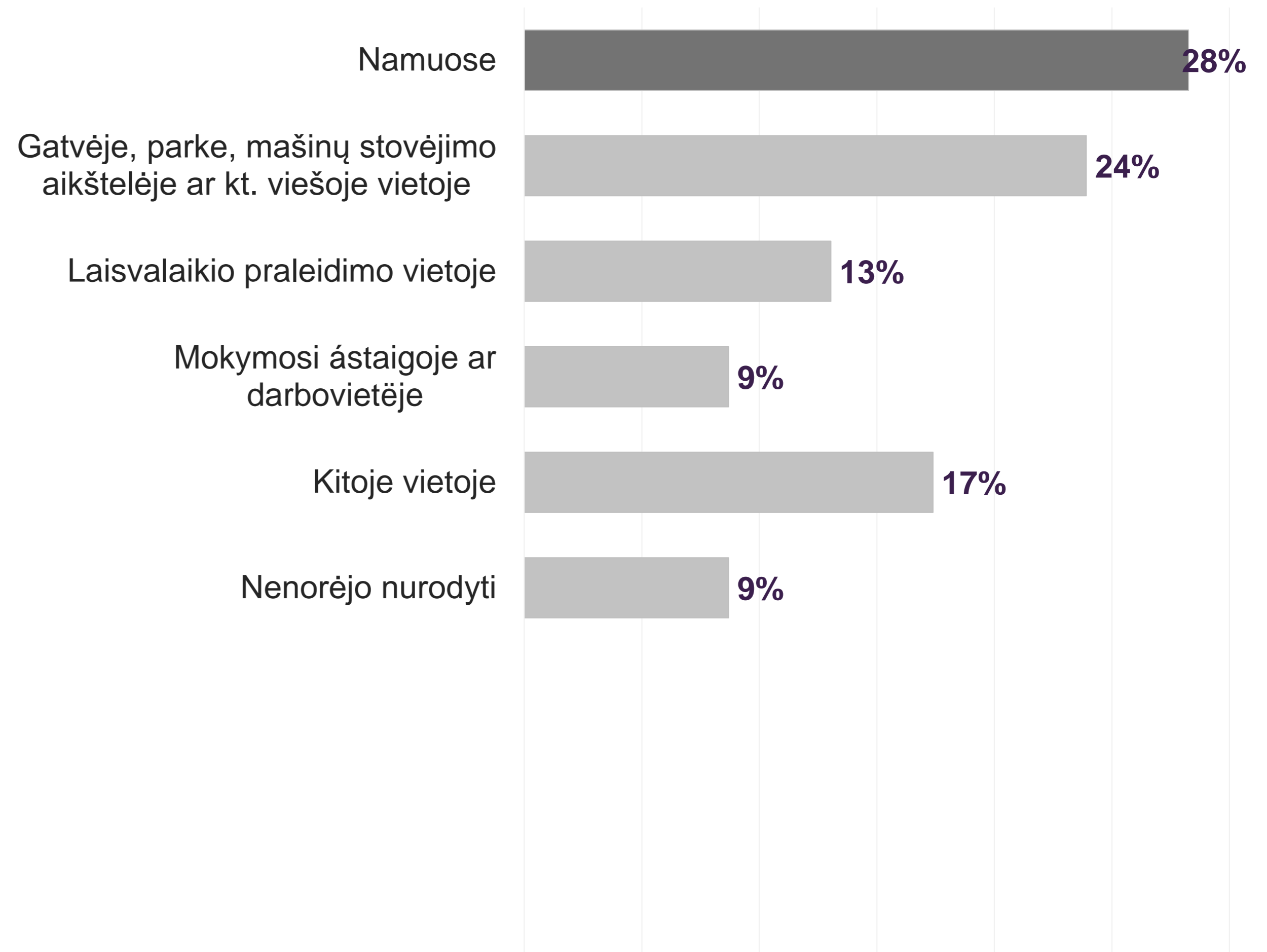

Fizinis smurtas

Nuo ko jūs nukentėjote?

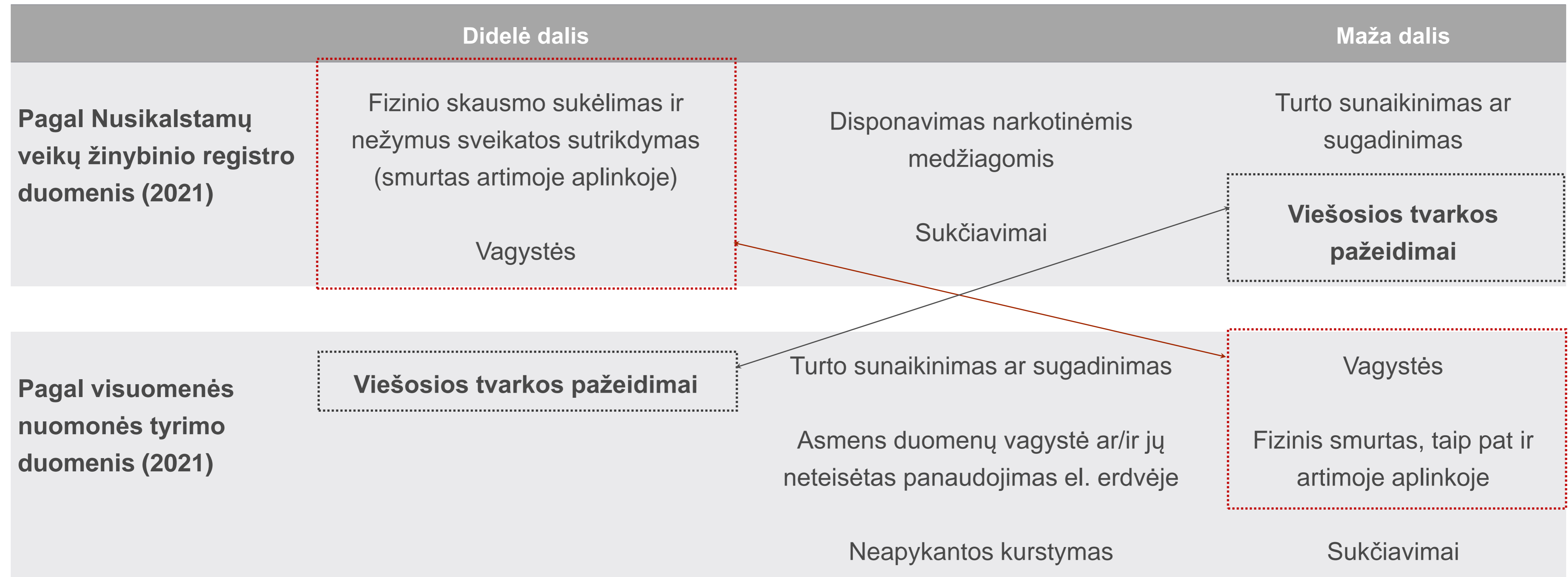
Kur jūs nukentėjote?

Nukentėjusių portretas

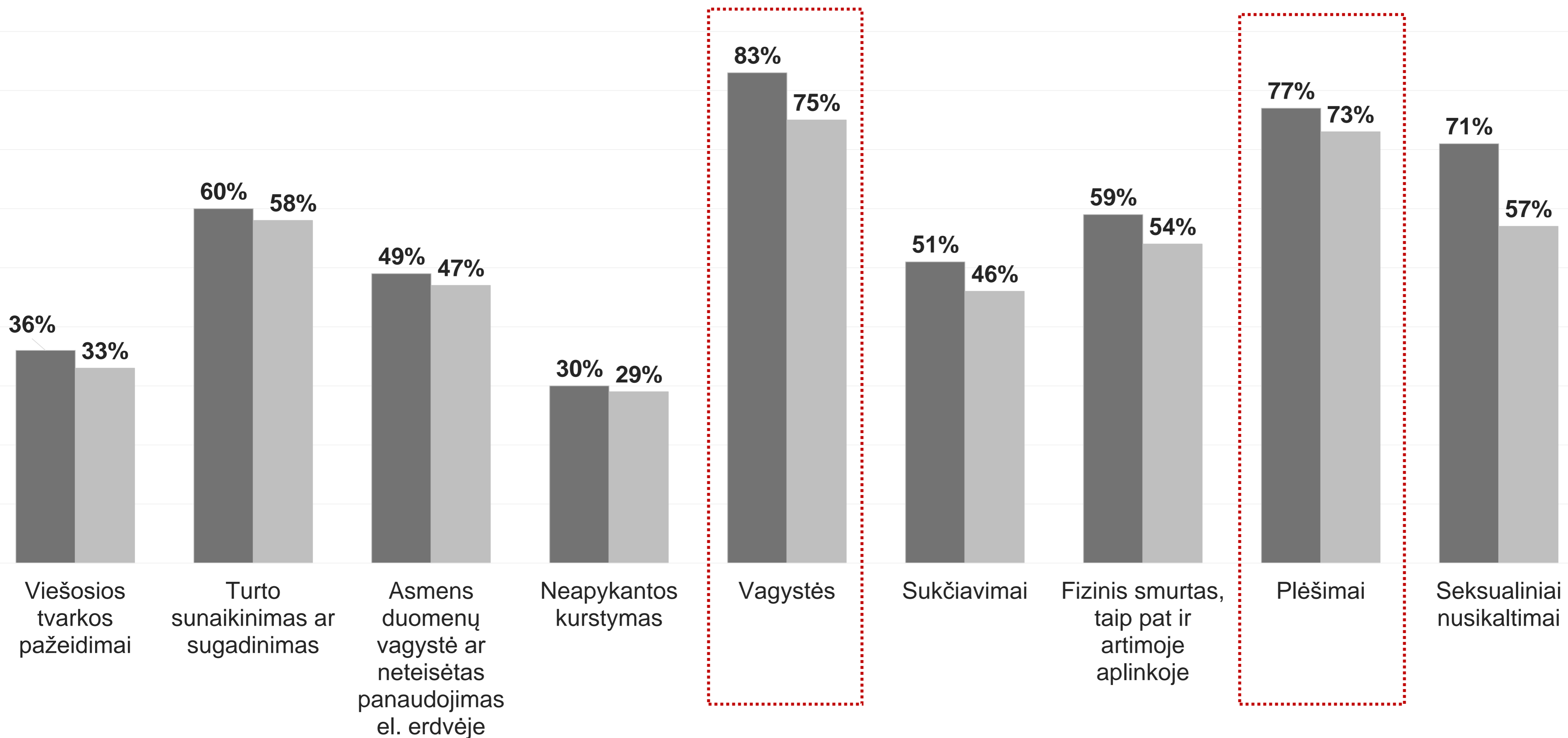
	Dažniau nukentėjo	Dažniau nukentėjo
Lytis	Vyrai – nuo vagysčių, plėšimų ir turto sunaikinimo	Moterys – nuo fizinio smurto, taip pat ir artimoje aplinkoje, neapykantos kurstymo, asmens duomenų vagysčių el. erdvėje bei sukčiavimų
Amžius	15-25 m. jaunuoliai – nuo plėšimų, 26-35 m. – nuo asmens duomenų vagysčių el. erdvėje bei sukčiavimų	46-55 m. – nuo turto sunaikinimo ir neapykantos kurstymo Tarp 66-75 m. – labai nedaug nukentėjusių
Išsilavinimas	Turintys vidurinį ar profesinį išsilavinimą – nuo sukčiavimų	Turintys neuniversitetinį aukštąjį arba aukštesnįjį išsilavinimą – nuo viešosios tvarkos pažeidimų
Turtinė padėtis	Prasčiau savo turtinę padėtį vertinantys – nuo plėšimų ir fizinio smurto, taip pat ir artimoje aplinkoje	Pozityviau savo turtinę padėtį vertinantys – nuo viešosios tvarkos pažeidimų, turto sunaikinimo ar asmens duomenų vagysčių el. erdvėje
Gyvenamoji vietovė	Kaimo vietovėse gyvenantys – nuo fizinio smurto, taip pat ir artimoje aplinkoje, asmens duomenų vagysčių el. erdvėje bei neapykantos kurstymo	Alytaus ir Kauno gyventojai – nuo viešosios tvarkos pažeidimų, Klaipėdos gyventojai – nuo turto sunaikinimo, Vilniaus gyventojai – nuo fizinio smurto

Skirtumai tarp užregistruotų nusikalstamų veikų (NVŽR) ir visuomenės nuomonės tyrimo duomenų

Nukentėjusiųjų elgesys

■ Kreipėsi į teisėsaugos instituciją ■ Prisistatė vardu ir pavarde

Visi nukentėjusieji

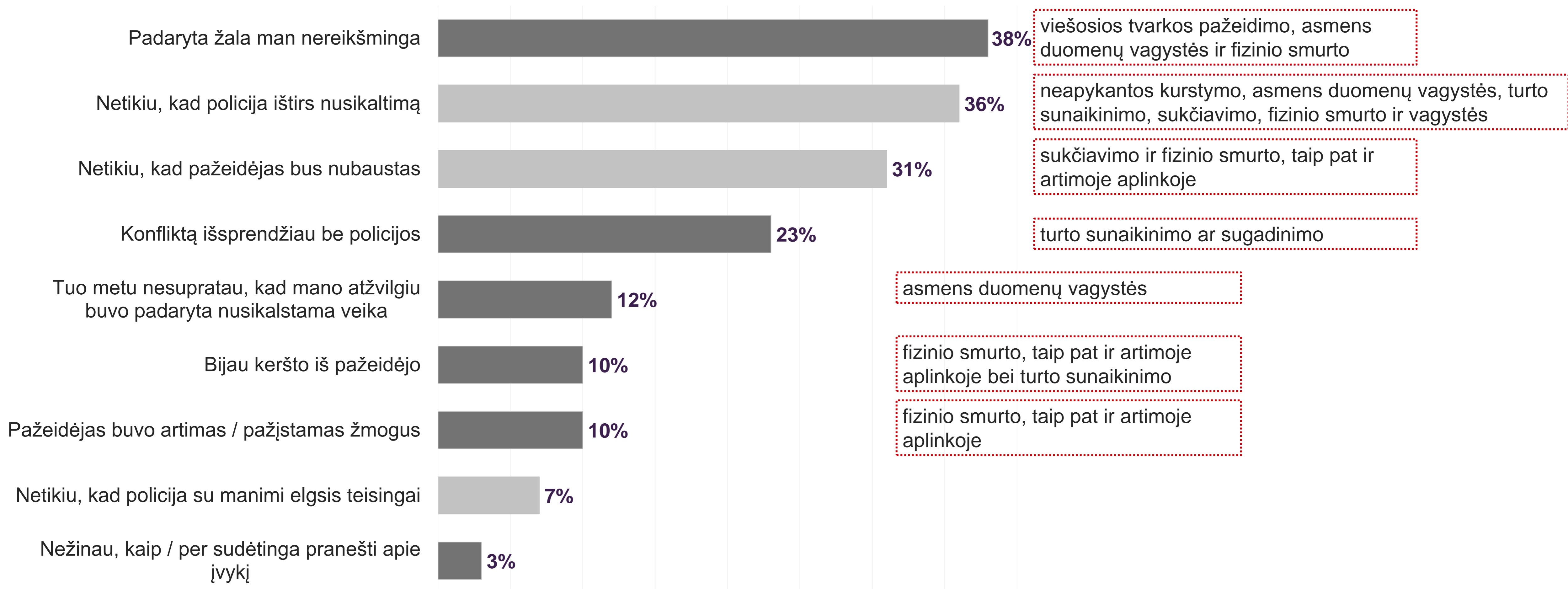
44%
Pranešė policijai

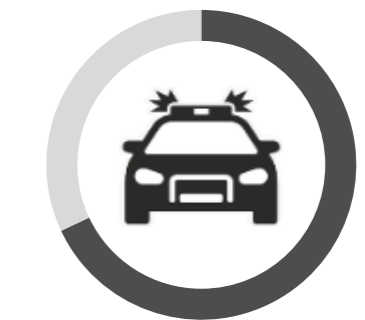
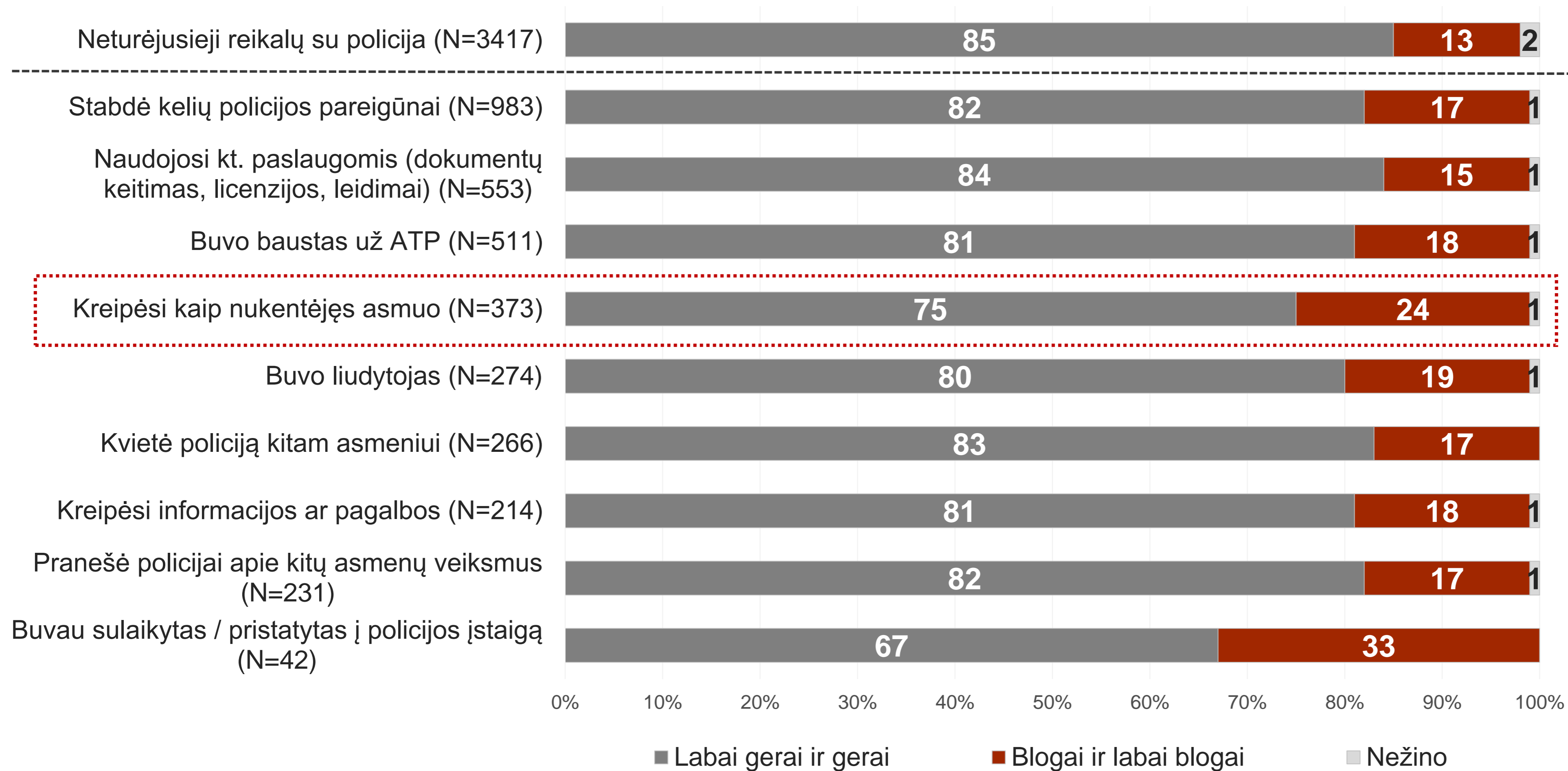
42%
Prisistatė vardu ir pavarde

Priežastys, dėl kurių nukentėjusieji nesikreipė į policiją

Dažniausiai nurodė nukentėję nuo:

Asmeninės patirties įtaka policijos veiklos vertinimui

82%
Stabdė kelių policija

84%
Naudojosi kitomis paslaugomis

75%
Kreipėsi kaip nukentėjęs

Geriausiai policijos darbą vertino tie, kurie naudojosi kitomis paslaugomis (dokumentai, leidimai ir kt.), kurie kreipėsi informacijos ir pagalbos, bei kvietė policiją. Prasčiausiai vertino tie, kurie buvo sulaikyti bei **nukentėjusieji**. Palyginti su 2020 m., dabar bausti už ATP palankiau vertino policijos darbą.

Ar sutinkate su šiais teiginiais apie Jūsų aptarnavimą policijoje?

Vidurkių palyginimas (1 – visiškai nesutinka, 5 – visiškai sutinka)

	Naudojosi kitomis paslaugomis	Sustabdė kelių policijos pareigūnai	Buvau liudytojai	Buvau bausti už administracinius pažeidimus	Kvietė policiją kitam asmeniui	Kreipėsi informacijos ar pagalbos	Pranešė apie kitų asmenų veiksmus	Kreipėsi kaip nukentėjusieji
Įstaiga yra lengvai pasiekiamoje, patogioje vietoje	4,15	4,17	3,99	4,10	3,95	4,12	3,86	4,02
Įstaigos darbo laikas yra patogus	4,22	4,07	3,96	4,01	4,07	4,17	3,95	3,96
Patalpos yra švarios ir tvarkingos	4,35	4,24	4,08	4,19	4,19	4,20	4,10	4,04
Į mano problemą reagavo iš karto	4,24	4,03	3,89	3,92	3,94	3,90	3,90	3,77
Problema išspręsta laiku (per įstaigos nurodytą laiką)	4,17	3,97	3,78	3,91	3,81	3,84	3,86	3,48
Darbo metu lengva rasti visus reikiamus specialistus	4,22	4,05	3,83	4,04	3,79	4,02	3,93	3,76
Dirba profesionalūs specialistai	4,23	4,01	3,98	3,99	3,95	3,96	3,96	3,76
Specialistai yra mandagūs ir maloniai bendraujantys	4,26	4,09	3,99	3,96	4,11	4,09	4,01	3,84
Informacija pateikiama išsamiai ir suprantamai	4,24	4,08	4,00	3,99	3,96	3,98	3,87	3,69
Liko patenkinti suteikta paslauga	4,24	3,98	3,83	3,81	3,81	3,79	3,72	3,40

4,24

Naudojosi kitomis paslaugomis

3,40

Kreipėsi kaip nukentėjusieji

Labiausiai aptarnavimo kokybe patenkinti tie, kurie naudojosi tokiomis policijos teikiamomis paslaugomis kaip licencijų, dokumentų išdavimas, tuo metu mažiausiai patenkinti buvo nuo nusikaltimų nukentėję asmenys.

Visuomenės nuomonės pokyčiai 2006-2021

	2006	2021	Pokytis
Jaučiasi saugūs savo gyvenamojoje aplinkoje	54%	87%	+33
Teigiamai vertina kriminogeninę situaciją savo gyvenamojoje aplinkoje	29%	73%	+44
Pasitiki policija	48%	80%	+32
Rūpinasi savo ir savo turto saugumu	63%	93%	+30

87%

Jaučiasi saugūs

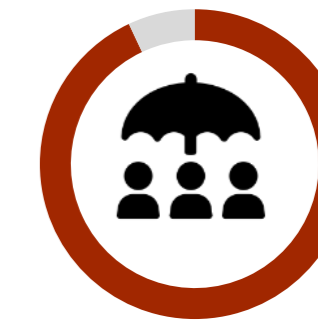
73%

Teigiamai vertina
kriminogeninę situaciją

83%

Pasitiki policija

93%

Rūpinasi savo ir savo
turto saugumu

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

**Ačiū už dėmesį
Klausimai?**

**Eglė Vileikienė
egle.vileikiene@vrm.lt**